

Rick Falkvinge "OM PATENT"

NYHETSBRÄV 22 NOVEMBER 2009

Om patent (del 1 av 3)

Hej igen, pirater!

Idag tänkte jag prata lite om patent. Det är många som tar mycket för givet om patent – precis som många påstående blir en etablerad sanning, om man bara hör dem tillräckligt mycket. Vi har precis börjat bryta de sanningarna vad gäller upphovsrätt, och har en lång väg kvar vad gäller patentfrågan.

En allmän men helt felaktig uppfattning är att ingenting skulle uppfinnas eller säljas, om det inte vore för patent. Den är precis lika felaktig som att ingenting skulle skapas, om det inte vore för upphovsrätten, något som också påstås – särskilt från upphovsrättslobbyn. (I själva verket avsäger sig kreatörer i miljontal det upphovsrättsmonopol som de redan har fått, t.ex. på Flickr, vilket tydligt visar att upphovsrätten inte behövs som motivation till skapande.)

Den vanliga berättelsen är att en ensam uppfinnare i en källare kommer på något revolutionerande, tar ett patent på det, och sedan kan leva rik på sin uppfinning resten av livet. Det är en vacker saga, men även vackra sagor är fortfarande sagor. Patent är instrument som storföretag använder för att krossa exakt den uppfinnaren. Låt oss i stället titta på hur det fungerar i verkligheten:

Vi antar att påhittige men fattige Kjell i uppfinnar en skiftnyckel i sin källare, som har någon ny fiffig funktion. Vi antar vidare att Kjell vill ha patent på uppfinningen. Då kommer första chocken: det kostar en halv miljon svenska kronor bara att ansöka om ett europeiskt patent. Ansöka. Det är inte säkert att det beviljas. Det är naturligtvis helt orimligt att ett fattigt geni hittar en halv miljon i madrassen sådär utan vidare, men vi antar att Kjell får ihop de pengarna på något sätt. Vi antar till och med att patentet beviljas.

Då händer exakt ingenting. Utom kanske att ett företag i Taiwan eller Sydkorea eller någon annan stans i världen börjar tillverka Kjells skiftnyckel, utan att betala Kjell eller ens prata med honom om det. Det är helt upp till Kjell, ifrån sin källare, att bevaka exakt hela världens produktutbud för att se om någon gör intrång i hans patent.

Vi antar nu att Kjell på något magiskt sätt hittar att det här sydkoreanska företaget säljer Kjells skiftnyckel i Moldavien, där det europeiska patentet gäller. Då kommer nästa chock: Kjell kontaktar företaget och påpekar att han har ett patent, och får ett "jaha, och vad tänkte du göra åt det?" till svar. Företaget vet nämligen, att en genomsnittlig patenttvist (i USA) kostar ungefär fyra miljoner dollar. Trettiofem miljoner kronor. För varje sida. I genomsnitt. Kjell behöver alltså hitta trettiofem millar, eller helst femtio för att ha lite buffert, bara för att få företaget att betala royalties till honom. Det blir många sålda skiftnycklar för att ha en chans att få igen de pengarna (vilket naturligtvis aldrig kommer att hända).

Men vi antar att Kjell hittar sina femtio miljoner i ett avlägset hörn av madrassen (och nu är det verkligen svårt att fortsätta prata om en "fattig uppfinnare i en källare"), och drar företaget inför rätta i en patenttvist, som kommer att äta upp två eller tre år av hans liv. Då kommer troligtvis en av två saker att hända.

Det allra troligaste är att Kjell bara helt enkelt förlorar. Det gör över tre fjärdedelar av dem som stämmer för patenttvist i domstol. Då har han också förlorat sina trettiofem miljoner (det har han gjort även om han vinner, förresten). I Sverige måste han dessutom betala företagets domstolskostnader på lika mycket till. Det är ett väldigt bra skäl att inte börja bråka med företaget från början: det förekommer att företag medvetet driver upp sina egna kostnader, för de vet att de har råd med det, men att det kommer att ruinera motståndarsidan i domstol när de tvingas betala de avsiktligt upptrissade kostnaderna.

Rick Falkvinge "OM PATENT"

Men det kan också hända att företaget anser att patentet är värdefullt, och ser att det finns en chans att Kjell vinner. Det som kommer att hända då är att företaget tar fram ett tiotal av SINA EGNA patent, och säger "Nejmen Kjell, inte ska du väl stämma oss? Ditt patent bygger ju på de här tio patenten som VI har. Det är ju du som är skyldig oss en massa pengar." Det behöver inte vara sant, det räcker att företaget påstår det för att Kjell nu ska finna sig på de anklagades bänk i en patentstämning – och en som är mycket dyrare än den ursprungliga. Det är helt avsiktligt från storföretagets sida. Kjell behöver alltså hitta femhundra miljoner till, bara för att visa att hans idé inte bygger vidare på företagets patent. (Men det är fullt möjligt att den gör det, med tanke på att i stort sett alla idéer, hur triviala de än må vara, har en tendens att patenteras idag.)

Om Kjell har tur, riktig tur, så blir han bara av med patentet och ett par år av sitt liv där han är upplåst i patentstrider som han aldrig kunde vinna från början.

Patent påstås skydda den lille uppfinnaren mot storföretag. Det kan hända att det var syftet, en gång i tiden. Men verkligheten är precis exakt tvärtom. Kjell klarar sig mycket bättre utan patentsystemet över huvud taget.

Så varför vill man då uppfinna något? Ja, inte är det för patentet. Det finns många skäl till att vilja uppfinna. Det ekonomiska och vinstdrivande är ett viktigt skäl för flera uppfinnare. Men inget patent har hjälpt någon av dem att sälja ett enda exemplar av sin produkt. Dessutom beviljas ofta patenten långt efter att produkten har blivit omodern. Så är det t.ex. i mobiltelefonindustrin: modellerna är ofta borta från marknaden när patenten på dem beviljas. Då är det svårt att argumentera för att patent är nödvändiga för att sälja.

Det är också intressant att titta på ett par industrier som inte har något patentskydd över huvud taget, till exempel modeindustrin, där innovationstakten är vida högre än andra industrier, rent jämförelsevis.

(Som parentes finns det många andra skäl att uppfinna än kommersiella, vilket enkelt ses på t.ex. Linux och Wikipedia. Men vi antar för enkelhets skull att alla bara är ute efter att tjäna pengar, för det är där patentdebatten brukar hamna.)

Pengar tjänar man hur som helst genom att sälja produkter, inte genom att förbjuda andra att uppfinna.

För det är det som patent är: det är ett förbud för alla andra än patentinnehavaren att använda eller bygga vidare på en viss teknik, och det helt oavsett om dessa människor har hört talas om patentinnehavaren eller patentet. Lägg till det att patent ofta är avsiktligt obegripligt skrivna, så är det i praktiken omöjligt att ens försöka ta reda på om man bryter mot ett patent: man upptäcker det när man får en stämning i brevlådan.

Tyvärr tas det faktum, att företagare betalar patentlicenser, som ett bevis för att patentsystemet fungerar. Denna tolkning görs bara av jurister och lagstiftare, som aldrig behövt betala jurister för att driva en patenttvist. I deras värld finns det ingen kostnad förknippad med patenttvister. För om en företagare får ett brev i brevlådan med lydelsen "du inkräktar på mitt patent, och jag vill att du betalar tiotusen kronor om året", så är rätt sak för en genomsnittlig småföretagare att helt enkelt betala och se glad ut, förmodligen utan att ens försöka tolka patentet. Alternativet är nämligen att gå in i en patenttvist och det blir helt enkelt dyrare, mycket dyrare, oavsett om företagaren vinner i slutändan och då slipper betala årsavgiften. Det är det perspektivet som en företagare har: företagets uppgift är att ha så låga kostnader som möjligt, och den lägsta kostnaden är att falla tillföga för brevet.

Hela systemet kan alltså utan problem karaktäriseras som en institutionaliserad utpressning av byråkrater och patentjurister mot småföretagare, forskare och tekniker. Systemet har också blivit självförstärkande, eftersom bara patentjurister är med och skriver nya patentlagar. De har aldrig föreslagit att minska eller avskaffa sin egen försörjning, utan snarast direkta motsatsen, och utvidga patentsystemet. Det är mänskligt, men inte gynnsamt för någon annan än dem.

Rick Falkvinge "OM PATENT"

Det har dessutom visat sig gång på gång i oberoende undersökningar att patentsystemet är en nettoförlust för alla industrier utom läkemedelsindustrin. (Anledningen till att just läkemedelsindustrin vinner på systemet är att den är offentligt finansierad till stor del, genom t.ex. läkemedelssubventioner, så det blir skattebetalarna som förlorar på systemet i stället för läkemedelsindustrin.)

Flera av dagens storföretag skapades och växte i patentfria miljöer. Novartis, världens största läkemedelsföretag, grundades i Schweiz när landet inte hade patent. Vårt svenska Ericsson skapades på massiva patentintrång mot tyska Siemens, patentintrång som man inte brydde sig om på den tiden. Hela Hollywood grundades på storskaliga patentintrång mot dåtidens patentinnehavare av filmteknik. Det är nästa generations storföretag som vi inte låter födas, för att hålla nuvarande jättar under armarna och låta dem krossa uppkomlingar i rättegångssalar, snarare än att låta de bästa produkterna vinna.

Det finns en annan myt som florerar, och det är att inga riskkapitalister investerar i företag som inte har patenterad teknik, så att en patentportfölj skulle vara en förutsättning för att få riskkapital och därmed få småföretag att växa. Det påståendet är helt enkelt inte sant, det är bara att fråga vilken riskkapitalist som helst. En patentportfölj vägs visserligen in i beslutet hos några av dem, men aldrig till avgörande del, och hos seniora riskkapitalister beaktas det i regel inte alls.

Det påstås ibland att patent var nyttiga förut, men har sparat ut idag. Det stämmer inte heller: industriella revolutionen försenades 30 år på grund av James Watts patent på ångmaskinen. Det var många som såg att den kunde förbättras, och de hamnade i fängelse när de gjorde det till civilisationens nytta men i strid med patentet. Flera historiker daterar industriella revolutionens början till när patentet på ångmaskinen **gick ut**.

Samma sak med radio. Samma sak med flygindustrin. USA hade ingen flygindustri alls före första världskriget, de låg ca 20 år efter Europas flygindustri på grund av eviga patentstrider. Vid krigets utbrott gick amerikanska regeringen in och förstatligade alla patent på flygplan och flygmotorer, så att de kunde börja tillverka stridsflygplan. Först då lyfte den amerikanska flygindustrin. Patentsystemet har försenat vår utveckling på område efter område, 20 år här, 30 år där.

1851, när patent skulle införas i USA, så skrev *The Economist* så här. Det är i stort sett precis samma ord som jag använder i det här brevet –

"The granting of patents 'nflames cupidity, excites fraud, stimulates men to run after schemes that may enable them to levy a tax on the public, begets disputes and quarrels betwixt inventors, provokes endless lawsuits... The principle of the law from which such consequences flow cannot be just."

Men det är ändå sant att det har blivit värre.

Så varför har patentsystemet då blivit värre? Tja, vi får gå tillbaka till USA på 1970-talet för att se upprinnelsen till det. Kortfattat beror det på att USA letade efter andra sätt att dominera global ekonomi, när de förstod att deras bensinslukande jättebilar av undermålig kvalitet från Detroit inte gick att sälja längre.

Jo, det är faktiskt sant, det var så det gick till. Och de fick oväntad hjälp av läkemedelsindustrin som såg en möjlighet att tvinga världens fattigaste att betala mer för läkemedel... eller dö, i praktiken. Men det återkommer jag till i del 2 av 3 om patent, och den kommer om två veckor. Allt gott till dess!

Rick

Rick Falkvinge "OM PATENT"

NYHETSBRÄV 7 DECEMBER 2009

Om patent (del 2 av 3)

Hej alla,

det här är del två av tre i min serie om patent. Förra delen var det många som - med rätta - frågade efter källor. Jag lovar att återkomma med det före sista delen i serien kommer. Under tiden, så kan man konstatera att de som har förstahandserfarenhet av patent intygade att min beskrivning stämmer -- i något fall fick jag kritik för att jag överskattade kostnadsläget, särskilt för att ansöka om ett europeiskt patent, där jag skrev att kostnaden var femtiotusen euro. Nå, [EU-kommissionen, EUs motsvarighet till regering, säger samma sak](#). Jag hoppas att de anses vara en auktoritet på området. Jag återkommer med källor på resten.

En person som hörde av sig i mail, Bo Idengren, konstaterade kort och gott: "*Jag kan bara bekräfta att allt som Rick skriver i detta brev överensstämmer med mina erfarenheter både i Sverige och i USA.*"

Materialet i den här delen, del två, bygger på djupintervjuer med personerna som tog fram TRIPs-avtalet. De finns publicerade i boken [Information Feudalism](#), som är källan för allt jag skriver i det här brevet. Tyvärr finns den inte online.

Ni vet hur pyramidspel fungerar? Att människor uppmuntras att skicka pengar till någon "tidigare i kedjan", och att de kommer att bli jätterika om de bara gör som alla andra gör -- medan i själva verket, så är det bara de allra första i pyramiden som tjänar pengar, och resten matar dem genom sin medverkan i pyramidspelen? Det är en bra beskrivning av dagens globala immaterialrättsituation, som medvetet och avsiktligt slår mot de fattigaste länderna.

Dagens situation har sin upprinnelse på mitten av 1970-talet, och triggades av ett enda företagsnamn: **Toyota**.

Mer specifikt, så var det Toyotas höga kvalitet på sina bilar, som skickade jordskalv genom den ekonomiska politiken i USA. Toyota konkurrerade ut de usla, bensinhungriga, vräkiga amerikanska bilarna från Detroit, till och med på den amerikanska hemmamarknaden. Politikerna försökte hålla borta Toyota, men det gick inte: plötsligt köpte alla japanska bilar i stället för amerikanska.

Det här slog mot hjärtat i den amerikanska folksjelen. Det mest amerikanska som fanns -- slösaktiga, överförstorade, bullriga bilar -- gick inte längre att sälja, för att några utlänningar lyckades tillverka bilar som var bättre på alla sätt och vis. Det är svårt att föreställa sig i Sverige vilken chock det var, men det är något i stil med om alla skulle börja köpa ett visst märke av svenska köttbullar, som tillverkades i Kuala Lumpur eller Kazakstan. Eller om man skulle börja köpa färdiga midsommarstänger från Pakistan i stället för att knyta och binda dem på midsommarafton.

Man insåg, kort och gott, att USAs tid som industrination var över. Slut. Tillända. Gått ut genom dörren för att inte komma tillbaka.

I den här paniken, så tillsattes massor av utredningar som skulle svara på en lika skrupelfri som rättfram fråga: **Hur ska USA kunna behålla sin globala ekonomiska dominans i en framtid när USA inte producerar några varor av värde?**

Svaret kom från ett oväntat håll, och inte inifrån en utredning. Svaret kom från **Pfizer**. Läkemedelsjätten.

Debatten började drivas av Edmund Pratt, som ledde Pfizer vid den här tiden. Han argumenterade mot att läkemedelsföretag i tredje världen skulle få tillverka "deras" läkemedel i fri konkurrens, och menade att USA behövde bli mycket aggressivare för att hävda sin rättmätiga plats i näringskedjan.

Det blev så att Edmund Pratt hamnade direkt på en presidentiellt rådgivande kommitté, som hette Advisory Committee on Trade Negotiations -- så viktig var frågan för amerikansk

Rick Falkvinge "OM PATENT"

inrikesekonomi. Den kommittén tog fram en helt ny plan för hur USA skulle bedriva handelspolitik.

Mer specifikt, så hade bl.a. Indien efter mycket om och men infört patentlagar, och - precis som västvärlden - anpassat lagstiftningen efter de egna behoven i första hand. Till exempel hade man inga patent alls för färdiga läkemedel, och väldigt kort patenttid (5-7 år) för tillverkningsprocesser. (Tanken med det var att uppmuntra konkurrenter att ta fram billigare tillverkning av kända preparat.) Motsvarande utveckling kunde ses i andra länder med liknande villkor.

Pratt ville att det patentskydd de skaffat i USA för sina läkemedel skulle gälla i resten av världen också, så att de inte hade några konkurrenter från länder med andra sociala villkor och annan patentlagstiftning. Så tänker de flesta chefer, när de tänker protektionistiskt. Men det som skilde Mr. Pratt från andra chefer var att han såg till att det blev så också, genom långt och målmedvetet arbete.

Pratt och ACTN föreslog kort och gott att USA skulle använda västvärldens goda relationer för att börja hota sina handelspartners för att få fram avtal som gynnade USA ensidigt. Man skulle jobba med;

- multilaterala avtal (inom ramen för stora handelsavtal med många parter),
- bilaterala avtal - erbjuda frihandel till vissa utvalda nationer mot att de antog immaterialrättslagar som passade USA - frihandelsavtalet med Australien nyligen är ett bra exempel, och
- unilaterala aktioner - fördöma nationer som agerar på immaterialrättsliga sätt som hotar USAs industrier, kalla dem för piratnationer, och använda handelssanktioner eller hot om handelssanktioner som påtryckning för att få dem att rätta in sig i ledet.

(Än idag tar USA fram en årlig "svart lista" på länder som inte uppfyller USAs önskemål. En majoritet av världens befolkning brukar finnas med på den listan. Till min stolthet har Piratpartiet fått ett särskilt omnämnande i ett utkast till listan.)

ACTN-kommitténs roll var den amerikanska industrins samlade organ för att tala om för politikerna vad industrin behövde. Politikerna insåg snabbt att det som ACTN hade arbetat fram var svaret på deras tidigare fråga; hur ska USA kunna behålla en global ekonomisk dominans när de inte längre producerar säljbara varor i någon mätbar omfattning?

Svaret var lika enkelt som självklart - **använd USAs befintliga ekonomiska muskler till att tvinga fram licenspengar från resten av världen för något helt annat än produktion.** I det här fallet, idéer och koncept som USA skapat. Genom att göra om de ekonomiska spelreglerna så att annat än produktion fick ett värde, så kunde man se till att USA behöll sin dominerande ekonomiska ställning.

Så med ett antal förslag i hand, så gick amerikanska förhandlare till FN-organet WIPO, som är ett av de organ som har hand om immaterialrätt världen över. För att göra en lång historia kort, så såg FN att de här förslagen ensidigt gynnade USA, och mer eller mindre bokstavligen sparkade ut de amerikanska förhandlingarna på gatan. USA insåg alltså att det behövdes ett annat forum än WIPO för att få sin vilja igenom.

Det forum man valde att kapa för sina planer hette GATT, **General Agreement on Tariffs and Trade**. Man gjorde om hela forumet och började förhandla fram ett nytt, världsomspännande handelsavtal. Det avtalet skulle bland annat se till att tredje världen inte fick tillverka medicin till sin egen befolkning, utan skulle vara tvungna att köpa från Pfizer och andra läkemedelsgiganter till priser som de giganterna bestämde. Det kom också att innehålla en hel del om upphovsrätt, för mer eller mindre hela den amerikanska industrin var med och bevakade sina intressen i det här avtalsskrivandet.

Rick Falkvinge "OM PATENT"

Med en kombination av hot om handelssanktioner, löften om en bättre värld och klassiskt lurendrejeri av fattiga länder, så fick USA igenom sitt avtal. Det döptes till TRIPs, som är en förkortning för [Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights](#), och samtidigt gavs det tidigare, kapade forumet GATT ett nytt namn, för att visa på att det hade nya och viktigare uppgifter. Det gavs namnet **World Trade Organization**.

(Fråga Läkare Utan Gränser, Forum Syd eller någon liknande organisation vad de tycker om TRIPs. Även om de inte känner till avtalets historia, eller att Pfizer var en av de drivande organisationerna, så vet de mycket väl vad det innebär för fattig befolkning i tredje världen som inte får mediciner.)

TRIPs låg sedan till grund för en lång rad andra avtal och direktiv: åtminstone WCT (1996), DMCA (1998), EUCD (2001) och ett antal andra direktiv som alla hade en sak gemensamt - de cementerade USAs industriintressen och garanterade en intäcksström till USA, även om USA inte producerade några varor.

Samtidigt började USA utöva påtryckningar för en utökad patentregim - bland annat tillåter USA nu patent på mjukvara, gener, växter, affärsprocesser och mycket annat, och försöker få resten av världen att följa efter. Det har gått så långt att läkare inte får dra en viss medicinsk slutsats från ett symptom, för att [den slutsatsen är patenterad](#).

I del 3 av den här serien kommer jag att berätta om hur TRIPs bl.a. får tiotusentals indiska bönder att ta sina liv, då amerikanska företag har tvingat in dem i en fattigdomsfälla de inte kan komma ut ur med hjälp av patent och TRIPs.

Hörs igen om två veckor i del 3!

Rick

Rick Falkvinge "OM PATENT"

NYHETSREVY 28 DECEMBER 2009

Om patent (del 3 av 3)

God jul och god fortsättning!

Det här blir min tredje och avslutande del om patent. På allmän begäran har jag försett den första delen med ett par källhänvisningar för nyckelpåståenden (men ärligt talat så googlade jag bara).

Hur som helst.

Om nu patent är en av de sista resterna av det närings- och utvecklingsfientliga skrå- och gilleväsendet här i Sverige, vad ska man då ha i stället? Det är en fråga jag får relativt ofta.

Ja, det enklaste svaret på den frågan är ju att om man har någon som slår en i huvudet med en hammare, och man ber personen att sluta, så skulle man bli rätt irriterad över frågan "vad ska jag slå dig med istället, då?"

Den frågan måste du ju kunna svara på." Patentsystemet är skadligt för industrier, för klimat, för innovation, och för människor. Det enda som upprätthåller det är en terrorbalans som tvingar nya företag att skaffa sig en patentportfölj eftersom de blir stämde av någon med patent annars. Flera stora mjukvaruföretag (bl.a. Google) skaffar patent uttryckligen av den här anledningen. Rätt sak är inte att modifiera det något. Rätt sak är att avvärja terrorhotet mot innovation som patentsystemet innebär.

Patent är en mekanism som har ersatt ohejdad innovation med rädsla för juridiska konsekvenser om man uppfinner något. En patentstämning är idag en realitet så fort man börjar få pengar som entreprenör, vare sig den är grundad eller inte. Och enda anledningen till att systemet fortfarande finns kvar är att det bara är patentjurister som tillåts ha åsikter om hur det ska utformas.

Man behöver inte vara konspiratoriskt lagd för att se att det leder till att patentjuristernas villkor förbättras. Politiker är också generellt omedvetna om läget. Det är mycket vanligt bland dagens politiker att man mäter innovationskraft i antal patent, när ett patent i själva verket är ett utfärdat uppfinnarförbud.

På alla industrier utom en kan patenten slopas rakt av imorgon dag. Det går inte att modifiera ett system som är feltänkt i grunden. För om någon slår en i huvudet med en hammare, så är det inte okej att modifiera situationen lite så att personen slår med en skiftnyckel i stället.

Man ber personen att sluta slå helt och hållet, och det utan att slå med något annat i stället.

Patent bromsar innovation, skadar ekonomin och klimatet och dödar människor.

Den enda industri som kan behöva specialbehandling är läkemedelsbranschen, som är den enda industri som vinner på patentsystemet (som industri betraktad). Jag tänkte spendera lite tid på att förklara varför läkemedelsindustrin ("pharma") är ett specialfall, även om flera rapporter anser att den inte behöver specialbehandlas utan att även dessa patent bör avskaffas direkt.

Anledningen att pharma vinner på systemet är att den industrin är offentligfinansierad i så hög grad, att det i stället är vi skattebetalare som förlorar.

I Europa kommer i snitt 83% av läkemedelsindustrins intäkter från det offentliga, genom läkemedelssubventioner och liknande. I Sverige är siffran 74%. Men de lägger bara 15% av sina intäkter på forskning (källa: läkemedelsbranschen).

70%, drygt två tredjedelar, av läkemedel tas dessutom fram bara för att gå runt andras patent, och tillför alltså inte något nytt medicinskt (källa: medicinklassificeringen hos Food and Drug Administration, som godkänner läkemedel i USA).

Rick Falkvinge "OM PATENT"

Två tredjedelar av medicinerna skulle alltså inte finnas utan patent, eftersom de inte tillför något nytt utan är helt bortkastad forskning (svindyr sådan!) till följd av ett gammalt monopolsystem som måste kringgås. Det blir samma medicinska effekt i en ny förpackning.

Sammantaget läggs alltså omkring 5% av läkemedelsindustrins intäkter på forskning (även om vissa hävdar att industrin blåser upp sina siffror för att se bra ut och att det i själva verket är närmare 1,8%). Men låt oss räkna med fem procent, pharmas och FDAs egna siffror. Därtill lägger de runt trettio procent på att tillverka själva medicinerna. Om vi då jämför siffran 35%, vilket är vad forskning och tillverkning av mediciner kostar (mätt i pharmas omsättning), med 83%, vilket är vad de får av europeiska staters skattepengar, så ser vi att det sker ett otroligt slöseri med skattededel. I ekonomiska termer kallas ett sådant slöseri för en monopoldödvikt.

Det som gör forskning effektiv är att den är konkurrensutsatt. Forskning i en planekonomi är otroligt ineffektiv, vet vi av erfarenhet. Men samtidigt finns det få saker som är så konkurrensutsatta som den öppna forskningen på Sveriges universitet.

Genom att flytta de statliga subventionerna från läkemedelsindustrin (som slösar bort dem) till den konkurrensutsatta öppenforskningen kring läkemedelsproduktion, och sedan lägga ut själva tillverkningen på öppen entreprenad, så kan vi nästan halvera statens läkemedelsnota, få billigare läkemedel (i genomsnitt 70% billigare; källa: Socialstyrelsen), ha patentfri medicintillverkning som går ordentligt med vinst (se DNs artikel nyligen om patentfri medicintillverkning) och få avsevärt mer pengar till läkemedelsforskning (mångdubbelt mot idag).

Det låter magiskt, men kan faktiskt vara precis så enkelt. Förlorarna är då de som slösat bort skattepengar inom läkemedelsindustrin på så kallad marknadsföring (vilket ofta varit ett ganska dåligt förklätt mutsystem). Piratpartiet är för övrigt inte först med att göra den här observationen. Den har föreslagits tidigare av Center for Economic and Policy Research, vilken är en av många referenser i Piratpartiets referenslista.

Så mycket om pharma. Men kulturen då? Ja, striden om patentsystemet är också tätt intimt förknippad med striden om upphovsrätten. Redan idag har patentansökningar lämnats in på filmidéer och grova manus -- och de har preliminärt godkänts av patentverket! (källa: Slashdot, PRWeb). Sådana patent skulle förbjuda någon annan än patentmonopolinnehavaren att göra en film som ens handlade om liknande saker, vare sig de har sett patentmonopolinnehavarens film eller inte. Om vi lyckas reducera upphovsrätten men inte samtidigt tacklar patenträtten, så skulle patent på kultur snabbt ta upphovsrättens roll, och det på steroider.

I övrigt finns det gott om sätt att stimulera innovation, om det är det man önskar att det offentliga gör. Ett X-Prize på 10 miljoner dollar, till exempel, delades ut till det första företag som lyckades skicka upp samma bemannade raket till yttre rymden två gånger inom 14 dagar. Långt mer än de tio miljonerna investerades för att nå målet av olika aktörer.

Summa summarum vill Piratpartiet gradvis avskaffa hela patentsystemet, och ersätta det med öppen forskning för läkemedelsindustrin, och inget monopol och skråsystem alls för resten av industrierna. Den här serien i tre delar har visat varför. Detta är något vi kan börja med i Sverige, men för att bli effektivt måste det göras på europeisk nivå. Där har vi våra europeiska systerpartier till hjälp.

Det här är f.ö. en av vår europaparlamentariker Christian Engströms hjärtefrågor, och han har skrivit mycket på sin blogg i ämnet.

Vi hörs igen på andra sidan nyår! Rick

Kommentarer? Kommentarer på det här brevet är alltid välkomna, och kan postas i forumet. Det går bra att posta anonymt.